

Tillämpningsanvisningar för OPF-Sámediggi 25

1 Allmänt

1.1 Tillämpningsanvisningar

Tillämpningsanvisningarna innehåller riktlinjer för den praktiska hanteringen av de olika förmånerna i OPF-Sámediggi samt förtydliganden på en del punkter i OPF-Sámediggi.

Anvisningarna innehåller också enklare beskrivningar av villkoren och de olika förmånerna i OPF-Sámediggi.

Om det uppstår situationer där tillämpningsanvisningarna upplevs motsäga OPF-Sámediggi gäller bestämmelserna i OPF-Sámediggi före dessa anvisningar.

Plenum beslutar om tillämpningsanvisningarna. Anvisningarna ska ses över och vid behov uppdateras inför varje ny mandatperiod.

1.2 Pensionsmyndighet

Styrelsen är pensionsmyndighet och har till uppgift att tolka och tillämpa OPF-Sámediggis regler. Pensionsmyndigheten ansvarar för att det finns tillämpningsanvisningar för den praktiska hanteringen av förmånerna enligt OPF-Sámediggi.

1.3 Uppgiftsskyldighet

Den förtroendevalde är skyldig att lämna de uppgifter Sametinget begär för att kunna bedöma rätten till och beräkna förmånen.

Om en begärd uppgift inte kommit myndigheten tillhanda, medför det att en pågående utbetalning kan stoppas, alternativt att en ny utbetalning inte påbörjas.

1.4 Blanketter

Blanketter för att ansöka om de olika pensions- och omställningsförmånerna finns att hämta hos Sametingets HR – enhet/ webbsida.

2 Information

Den förtroendevalde kan själv gå in på www.kpa.se under "mina sidor". Där redovisas inbetalningar och uppsamlat kapital. Vid frågor om de pensions och omställningsförmåner som tjänas in i uppdraget kan den förtroendevalda kontakta Sametingets HR-enhet.

Sametinget anordnar vid behov och efterfrågan (upp till två gånger per mandatperiod) allmänt informationsmöte om pensions- och omställningsförmånerna som tjänas in i uppdraget.

Förtroendevald som har rätt till omställningsstöd enligt OPF-Sámediggi 25 ska få särskild information om dessa förmåner och rutiner för ansökan, i samband med avgången från uppdraget. Informationen ges av Sametingets HR-enhet.

3 Vilka pensionsregler gäller

De pensionsregler en enskild förtroendevald omfattas av bestäms av tillträdespunkten till uppdraget. Bestämmelserna gäller sedan i tillämpliga delar.

OPF-Sámediggi 25 (Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda i Sametinget)
Gäller:
Efter valet 2025 För förtroendevald som tillträtt i samband med valet 2025, eller senare. För förtroendevald som i tidigare uppdrag inte omfattats av andra omställnings- och pensionsbestämmelser.

4 OPF-Sámediggi

OPF-Sámediggi gäller för förtroendevalda som tillträtt uppdrag i Sametinget efter valet 2025 eller senare och som i eventuellt tidigare uppdrag i Sametinget inte omfattas av liknande pensionsbestämmelser.

Förmåner i OPF-Sámediggi:

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Pensionsbestämmelser

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension

Familjeskydd

Förtroendevalda med sammanlagda uppdrag på minst 40 procent omfattas av samtliga förmåner ovan. Förtroendevalda med sammanlagda uppdrag under 40 procent omfattas endast av avgiftsbestämd ålderspension och efterlevandeskydd.

Omställningsstöden hanteras av Sametinget som beslutar, beräknar och betalar ut omställningsstöden.

Pensionsförmåner beräknas och betalas ut av KPA Pension efter begäran från Sametinget.

4.1 Omställningsstöd

Omställningsstöden ska ses som tidsbegränsade stöd, vars syfte är att underlätta övergången till annat arbete och försörjning, när en förtroendevald lämnar sitt uppdrag.

Aktiva omställningsinsatser och ekonomiska omställningsstöd kan kombineras med varandra och utnyttjas samtidigt.

När uppdragstidens längd beräknas för att bedöma rätten till de olika omställningsförmånerna, ska även tid för föräldraledighet och ledighet för sjukdom, arbetsskada, olycksfall och liknande, räknas som uppdragstid.

4.2 Aktiva omställningsinsatser

Rätt till aktiva omställningsinsatser har den förtroendevalde som vid avgången:

- har uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Sametinget,
- har minst fyra års sammanhängande uppdragstid på 40 procent eller mer i Sametinget,
- inte har uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern

Aktiva omställningsinsatser i Sametinget

Förtroendevalda ska erbjudas möjlighet till aktiva omställningsinsatser på liknande sätt och liknande omfattning som gäller för anställda i Sametinget.

Förslag på aktiva omställningsinsatser kan tas fram av den enskilde, Sametinget eller annan som Sametinget anlitar.

Exempel på aktiva omställningsinsatser kan vara: rådgivning och vägledning, kompletterande studiestöd, kostnader för kortare utbildning eller praktik, finansiering av kurslitteratur, hjälp med att starta eget.

Insatserna ska ha påbörjats inom 3 månader efter avgången.

Kostnaden för insatserna är begränsad till att vara maximalt 2 prisbasbelopp det år de genomförs.

Ansökan

Den förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan till Sametingets HR-enhet, senast 3 månader från den tidpunkt uppdraget upphört.

Beslut

Pensionsmyndigheten eller den som pensionsmyndigheten delegerat till fattar beslut om aktiva omställningsinsatser i varje enskilt fall.

Styrkande av deltagande

Den förtroendevalda ska styrka att han eller hon deltagit i aktivitet som Sametinget bekostat.

Skriftligt intyg lämnas var tredje månad, eller direkt efter avslutad aktivitet om detta sker tidigare än inom tre månader till Sametingets HR-enhet.

4.3 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har den förtroendevalde som vid avgången:

- har uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Sametinget,
- har minst ett års sammanhängande uppdragstid på 40 procent eller mer i Sametinget,
- inte har uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern

Varje fullgjort år i uppdraget ger rätt till tre månaders ekonomiskt omställningsstöd.

Maximal utbetalningstid är tre år.

Utbetalningarna kan ske som längst till och med månaden innan den förtroendevalda fyller den i 32 a § LAS angivna åldern.

Ekonomiskt omställningsstöd beräknas på snittet de 12 månader som föregår avgång från uppdraget.

Storleken på omställningsstödet är 85 procent under det första och andra utbetalningsåret och 60 procent under det tredje.

Under andra och tredje utbetalningsåret ska omställningsstödet samordnas (minskas) med förvärvsinkomst. Samordningen sker varje månad. Från samordningen undantas dock först ett belopp som per månad motsvarar 1/12 av samma års prisbasbelopp.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalda på nytt blir innehavare av uppdrag som sammanlagt minst 40 procent av heltid hos Sametinget eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i motsvarande omfattning.

För att ekonomiskt omställningsstöd ska betalas ut krävs egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning.

Ansökan

Den tidsperiod som den förtroendevalda har rätt till ekonomiskt omställningsstöd börjar löpa dagen efter avgången från det uppdrag som ger rätt till förmånen. Uttaget kan inte skjutas upp.

Den förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan till Sametingets HR-enhet senast en månad efter avgången. Retroaktiv utbetalning sker från första dagen, dock max en månad.

Beslut

Pensionsmyndigheten eller den som pensionsmyndigheten delegerat till fattar beslut om ekonomiskt omställningsstöd i varje enskilt fall.

Samordning med förvärvsinkomst

Under första utbetalningsåret sker ingen inkomstsamordning. Under andra och tredje utbetalningsåret ska omställningsstödet varje månad samordnas (minskas) med förvärvsinkomst. Innan samordningen sker undantas ett fribelopp motsvarande 1/12 av samma års prisbasbelopp.

Har en deltidssysselsatt förtroendevald beviljats omställningsstöd ska samordningsavdraget enligt ovan beräknas i förhållande till omfattningen på uppdraget.

Under andra och tredje utbetalningsåret ska den förtroendevalda varje månad lämna skriftlig inkomstuppgift, senast den 5:e i månaden efter det att inkomsten betalats ut. Inkomstuppgift ska lämnas även de månader då förvärvsinkomsten är noll kronor.

Inlämnad inkomstuppgift är en förutsättning för att ekonomiskt omställningsstöd ska betalas ut. Om inkomstuppgift inte har lämnats in, sker ingen utbetalning förrän inkomstuppgifter har kommit Sametinget tillhanda. Utbetalning sker i slutet av den månad då inkomstuppgift lämnats in. Inkomstuppgifter lämnas till Sametingets HR-enhet.

Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning

Under de första 12 månaderna med ekonomiskt omställningsstöd krävs ingen egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning. För tid därefter krävs egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning för att ekonomiskt omställningsstöd ska betalas ut.

Den förtroendevalda ska på begäran kunna styrka att han eller hon är inskriven vid Arbetsförmedlingen och där är aktivt arbetssökande eller studerar.

Om den förtroendevalda inte sökt arbete i tillräcklig omfattning eller inte tagit erbjudet arbete, kan den förtroendevalda bli skyldig att återbetala hela eller delar av det utbetalda omställningsstödet.

Minskning eller indragning av ekonomiskt omställningsstöd

Om den förtroendevalda under tiden med ekonomiskt omställningsstöd utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än förvärvsinkomst, kan pensionsmyndigheten besluta att minska pensionen med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som kan anses skälig.

Pensionsmyndigheten kan också helt dra in det ekonomiska omställningsstödet om den förtroendevalda inte beviljats ansvarsfrihet, dömts för brott som medfört att han eller hon skilts från förtroendeuppdraget i Sametinget, eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det är sannolikt att den förtroendevalda skulle ha skiljts från uppdraget om han eller hon fortfarande innehaft det.

Information

Sametingets HR-enhet informerar om de regler som gäller för ekonomiskt omställningsstöd i samband med att en förtroendevald med rätt till sådant stöd avgår från uppdraget.

4.4 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har den som vid avgången:

- har uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i kommunen,
- har minst åtta års sammanhängande uppdragstid på 40 procent eller mer i Sametinget,
- inte har uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan betalas ut tidigast från den tidpunkt som allmän pension kan tas ut och endast i direkt anslutning till att det ekonomiska omställningsstödet upphör.

Det förlängda omställningsstödet beviljas ett år i taget.

Det förlängda omställningsstödet kan betalas ut som längst till och med månaden innan den förtroendevalda uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern.

Det förlängda omställningsstödet beräknas på årsarvodet året före avgången.

Storleken på det förlängda omställningsstödet är 60 procent.

Det förlängda omställningsstödet ska samordnas (minskas) med förvärvsinkomster. Inget fribelopp finns.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalda på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos Sametinget eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

För att det förlängda omställningsstödet ska betalas ut krävs egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning.

Ansökan

Den förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan till Sametingets HR-enhet, senast tre månader innan rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd inträder. Ansökan gäller för ett års utbetalning.

För fortsatt utbetalning fordras årsvis ansökan, senast tre månader innan den nya utbetalningsperioden ska påbörjas.

Vid senare ansökan börjar det förlängda omställningsstödet betalas ut tre månader efter ansökningstillfället, utan retroaktivitet.

Beslut

Pensionsmyndigheten eller den som pensionsmyndigheten delegerat till fattar beslut om ekonomiskt omställningsstöd i varje enskilt fall.

Samordning med förvärvsinkomst

Det förlängda omställningsstödet ska samordnas med förvärvsinkomst under hela utbetalningstiden. Det finns inget fribelopp.

I övrigt gäller samma regler som vid ekonomiskt omställningsstöd.

Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning

Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning krävs under hela den tid den förtroendevalda har rätt till förlängt omställningsstöd.

I övrigt gäller samma regler som vid ekonomiskt omställningsstöd.

Information

Sametingets HR-enhet ska informera om de regler som gäller för förlängt omställningsstöd i samband med att en förtroendevald med rätt till sådant stöd avgår från uppdraget.

5 Pensionsbestämmelser

Pensionsbestämmelserna gäller för förtroendevalda med undantag av nedanstående.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för den som vid tillträdet av uppdrag i Sametinget:

- har rätt att uppbära egenpension (visstidspension, sjukpension eller ålderspension) enligt PBF eller äldre regelverk, på grund av uppdrag hos Sametinget,
- har rätt att uppbära egenpension på grund av anställning hos Sametinget,
- har uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern.

Varje ny mandatperiod betraktas som ett nytt tillträde av uppdrag.

5.1 Avgiftsbestämd ålderspension

Reglerna om avgiftsbestämd ålderspension gäller för samtliga förtroendevalda.

Pensionsavgifter beräknas varje år på årsarvodet i uppdraget och utgör 6 procent av inkomst till och med 7,5 inkomstbasbelopp och 31,5 procent av inkomst över 7,5 inkomstbasbelopp. Inkomsttaket är 30 inkomstbasbelopp.

Efter att den förtroendevalda har uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern är pensionsavgiften 6 procent även på inkomst över 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften avsätts senast 31 mars året efter det att den tjänats in, till en pensionsbehållning i Sametingets balansräkning.

Pensionsbehållningen räknas varje år upp med inkomstbasbeloppets förändring.

Pensionsbehållningen kan tas ut som en månadsvis och livslång pension, tidigast från den tidpunkt som gäller för uttag av allmän pension.

Pensionsavgifter som är 3 procent eller lägre, av inkomstbasbeloppet för samma år, avsätts inte i balansräkningen utan betalas ut direkt till den förtroendevalda. Pensionsavgift som är 200 kronor eller lägre betalas inte ut. De 200 kronor uppräknas med start år 2025 med förändringen i inkomstbasbeloppet.

Pensionsinformation

Den förtroendevalda kan gå in på www.kpa.se under "mina sidor" och få information om sin avgiftsbestämda ålderspension, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

Ansökan

Den förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan till Sametingets HR-enhet, senast tre månader före önskad utbetalning.

5.2 Efterlevandeskydd

Reglerna om efterlevandeskydd gäller för samtliga förtroendevalda. Avgiftsbestämd ålderspension innehåller ett obligatoriskt efterlevandeskydd. Efterlevandeskyddet innebär att pensionsbehållningen betalas ut till efterlevande förmånstagare om den förtroendevalda avlider.

Ansökan om att ta bort efterlevandeskydd

Efterlevandeskyddet kan väljas bort inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas.

Den förtroendevalda ska samtidigt med ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, på samma blankett, skriftligen ange om efterlevandeskyddet ska upphöra.

Om efterlevandeskyddet behålls under utbetalningstiden blir den förtroendevaldas egen ålderspension något lägre.

Ansökan om utbetalning av efterlevandeskydd

I händelse av den förtroendevaldas dödsfall ska förmånstagare skriftligen ansöka till Sametingets HR-enhet om utbetalning av efterlevandeskydd.

Ansökan ska ske senast sex månader efter inträffat dödsfall.

5.3 Sjukpension

Reglerna om sjukpension gäller för förtroendevalda som har uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Sametinget.

Sjukpension betalas ut under den tid den förtroendevalda har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan.

Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning, upphör även rätten till sjukpension.

En förtroendevald som avgår från uppdraget på grund av sjukdom har ett efterskydd i 270 kalenderdagar efter avgången. Efterskyddet innebär rätt till sjukpension om sjuk- eller aktivitetsersättning beviljas under efterskyddstiden. Rätten till efterskydd upphör om den förtroendevalda får nytt uppdrag eller anställning med pensionsrätt.

Under tid med sjukpension ska Sametinget fortsätta att sätta av pensionsavgifter för avgiftsbestämd ålderspension.

Ansökan

Den förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan till Sametingets HR-enhet om utbetalning av sjukpension, senast tre månader efter beviljad sjuk- eller aktivitetsersättning.

5.4 Familjeskydd

Reglerna om familjeskydd gäller för förtroendevalda som har uppdrag på sammanlagt 40 procent i Sametinget.

Familjeskyddet kan betalas ut till efterlevande förmånstagare i samband med förtroendevaldas dödsfall.

Ansökan

I händelse av den förtroendevaldas dödsfall ska förmånstagare skriftligen ansöka till Sametingets HR-enhet om utbetalning av familjeskydd/efterlevandepension.

Ansökan ska ske senast sex månader efter inträffat dödsfall.